

عبدالمجید رشید پور

دیرخی از خانواده‌ها دروغگوئی کودکان، برای پدران و مادران مشکلات فراوانی بوجود آورده است، در چنین خانواده‌هایی روح اعتماد و اطمینان از بین رفته بجای آن بدبینی و بدگمانی جایگزین شده است.

دروغگوئی همانند بیماریهای جسمی در آمازاتیگ امر بسیار ساده و کوچک آغاز می‌شود و اگر در اولین مراحل پیدایش، به‌ساده پرداخته نشود و در درمان آن سهل انگاری بعمل آید آن بیماری کوچک بتدریج به‌مرض مهلك و خطرناکی تبدیل خواهد شد.

آیا دروغگوئی خطری است؟

اکنون باید باین بحث توجه داشت که دروغگوئی رشد و رانگی دارد و کودکان از پدران و مادران این عورا به‌ارت می‌برند؟ یا اینکه فقط کودکان از حرف‌گوئی و زشتی برکنار بمانند و این محیط خارج است که دروغ را بکودک تحمیل میکند تحقیقات دانشمندان همه‌مانند است که کودک هیچ‌گونه آشنائی با دروغ ندارد و این محیط خانواده و یا مدرسه و یا اجتماع است که این زشتی را به‌او می‌آموزد و در روایات اسلامی همچنین وارد شده که منع شده ضمیر کودک از هر بلندی و آلودگی برکنار است و این محیط خارج است که بدینا را با او می‌آورد.

علل دروغگوئی

دربیماریهای جسمی بزرگ می‌کوشند در درجه اول به‌عامل بیماری می‌برند و پس از شناخت آن درمان می‌پردازد تربیت صحیح و اصولی نیز ایجاب می‌کند که در درجه اول

به‌انگیزند و دروغگوئی می‌برند پس از آن پدرمان دروغگوئی پرداخت.

الگوهای پدرآموز

علی علیه السلام دربارهٔ تلقین بدبختی و آمادگی ذهنی و فکری کودک می‌فرماید: قلب کودک همانند زمین بکر و آماده‌ای است که هر چه در آن کاشته شود، بلافاصله برورش می‌یابد (قلب الحدث كالارض الغالیه کل ما القى فیها قبلته) بنابراین اولین آموزگاران کودک پدران و مادران هستند و کودک همانند شاگردی که هر چه بیند و با بشنود بر اساس تلقین بدبختی همه را به‌جان و دل می‌پذیرد و آنها را جزء وجود خود قرار می‌دهد بدون اینکه به‌زشتی و زبانی آن و قوی داشته باشد و این پدران و مادران هستند که ناخودآگاه کوهی را به‌دروغگوئی میکشاند و این در تکلیفات و منافذات و با رویدادها و قرارهای قوی و گفتاری بوجود می‌آید و از همین رو هرگز کودک با خلاف واقع گوئی آشنا نمی‌گردد.

در برخی از موارد هم خود پدران و مادران زمینه دروغگوئی را بدست خود برای کودکان فراهم می‌نمایند مثل اینکه دروغگوئی را به‌آنان تلقین نمایند.

الرسول اکرم (ص) اینچنین روایت شده است:

لا تلتوا الکذاب فتکذبوا فان بنی یعنوب لم یعلموا ان الذنب باکل الالاسان حتی یلقیم ابوهم.

یعنی فرزندان یعنوب نمی‌دانستند که مشکل آدم‌زبانی خود را چگونه توجیه کنند و این یعنوب پیامبر بود که راه گریز و فرار را به‌آنان تلقین نمود روی این حساب پدران

و مادران در سخنان خود باید کمال دقت را رعایت نمایند تا زمینه دروغگوئی را بدست خود برای فرزندان خویش بوجود نیاورند.

توس از مجازات

یکی دیگر از علل دروغگوئی کودکان ترس از مجازات است اگر کودکان میدانند که پس از اقرار اعتراف بگناه و خطای خود از مجازات و توبیخ مصون خواهند بود هرگز توسلی به‌دروغگوئی نمی‌یابند و در حقیقت توبیخ و تنبیه بزرگ‌تر است که کودکان را به‌دروغگوئی بناهند نمی‌دهد بنابراین با کمال صداقت باید اعتراف کرد که در این مورد هم پدران و مادران بوده که کودکان را به‌دروغگوئی واداشتند. و اگر پدران و معلمان در مواردی که کودکان عمل خلاف انجام داده‌اند با گشاده رویی با آنان برخورد کرده بدون تنبیه و توبیخ زبانی عمل خلاف را برایشان بازگویی نکنند به‌ظور قطع بسیاری از کودکان لازمی به‌دروغگوئی نمی‌یابند.

احساس گمبودها:

در مواردی هم برخی از کودکان که از نظر موقعیت وضع خانوادگی و محل زیست نسبت ب دیگران احساس گمبودی نمایند برای جبران این کمبودها به‌دروغ متوسل می‌شوند تعلیم و تربیت خوب و احترام به‌ارزشهای واقعی و انسانی سبب می‌گردد که کودکان به بسیاری از امور ساده و پیش پا افتاده که بافتار و شنیدنی است بی‌توجه شده هرگز بخلاف گوئی و دروغ متوسل نگردند برخی از کودکان از اظهارشغل مدیر و محل تولد و موقعیت فامیلی خود احساس ناراحتی و گمبودی می‌یابند و برای رهایی از این ناراحتی‌ها به‌دروغ بناهند می‌شوند.

چون باران علی (ع) می دیدند که این نوع سعادت گیری مشکلات فراوانی به بار خواهد آورد، روی مصلحت خواهی و صلاح اندیشی ازامانم خواستند که:

در تقسیم بیت المال، مانند معاویه جانب اشراف قریش را بگیرد و آنان را بر عجم ترجیح دهد. آن حضرت از قبول این کار خودداری فرمود و گفت:

«اما مروان! ان اطلب النصر بالجور؟» یعنی: آیا مرا وادار می کنید تا با ارتکاب جور (تبعیض در تقسیم بیت المال کمک) مردم را بدسوی خود جلب کنم؟ (۷)

آری، اجرای اصول و موازین اسلامی، باعث فتنهها و شورشهای زیادی شد و علی (ع) با مشکلات فراوانی مواجه گردید و بالاخره دوره کوتاه خلافت آن حضرت، شایسته ترین رهبر اسلام، هم صرف مبارزه با نتایج نامطلوب آن شورشها شد و با قتل علی (ع) که بدست يك تن از خوارج صورت گرفت، خلافت بدست معاویه پسر ابوسیان» که تائب مکه همدجا با پیامبر (ص) مبارزه کرده بود افتاد.

۷ - نهج البلاغه، ابن ابی الحدید ج ۱ ص ۱۸۲ چاپ مصر

برگشامی گردد.

ممکن است کودک کسی در شرایط خاصی بدروغگوئی مبتدا یا نه باشد بدیهی است کودک چون هنوز روحیانش نرم و شکل استواری نیافته می توان با مراقبت های بی گران عادت زشت کودک را به عادت نیکوی نوینی تغییر داده بازسازی بعمل آورد.

درختانچه باید به این واقعیت نیز توجه داشته که بدروغگوئی يك بیماری روحی خطرناکی است که اگر در سریع وقت درمان نیابد در فرصت کوتاهی کودک بدروغگوئی سایر اعضا را تحت اخلاقی نیز آلودگی خواهد یافت امام حسن عسکری (ع) در این باره چنین فرموده است:

(جعات البغاث کلفانی بیت وجعل مفتاحها الکذب).

یعنی همه بدبها و زشتی در خانه ای انباشته شده و کل آن خانه در زووع است.

بقیه کودکان بدروغگوئی

بازسازی بدروغگوئی

دروغگوئی دونوع درمان پذیر است یکی سطحی و دیگری واقعی اما درمان سطحی آنست که مری متوسل بدتویخ و تپه های مشوایین وسیله می کوشد با ایجاد رعب و سسطنه جوئی کودک را از دروغ گفتن بازدارد. بدیهی است که این روش در حد يك بازدارنده موقت ارزش دارد و هرگز نمی تواند يك عامل تربیتی بشمار آید.

ولی روش درمان واقعی آنست که مری بهای تنی و خشونت تلاش می کند انگیزه اساسی کودک را در بدروغگوئی بی برده آن را بر طرف سازد بدیهی است با بسطرف شدن نیاز کودک روحیه زشت بدروغگوئی نیز از او